

SLOVENSKI LIST

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 3487, Interurban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inzerati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/III
Poštni ček, račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Slovenija kralju Osvoboditelju

Ljubljana, 6. septembra.

Mogočno je danes odjeknila Ljubljana, ko je v njej do stotisoč slovenskih src manifestiralo svojo neomajno ljubezen do svobodne države Jugoslavije in udanosti kraljevski rodbini, mogočno je odjeknilo glavno mesto Slovencev danes, ko se je v imenu vseh Slovencev z grandiozno manifestacijo oddolžilo velikemu osvoboditelju vseh Jugoslovancev kralju Petru I. za svobodo, ki jo je priboril tudi nam najzapranejšim bratom. Ljubljana je danes dokazala in z entuzijazmom pokazala, da v njej še gori z nezmanjšanim žarom ona vroča domovinska ljubezen in zavest, ki je nekoč navdajala naše očete v borbi proti zatiralcem našega jezika in naših ljudi, ki nas je nekoč navdajala z nezumljivim upanjem v skorajšnjo narodno svobodo in ki nas sedaj ogreva, da stojimo v hudih in dobrih časih vedno pripravljene, da z dejanjem dokažemo svojo ljubezen naši sedanji in po dolgih vekih tako težko pričakani Jugoslaviji. Velik del vseh Slovencev se je danes sestel v Ljubljani, da se s svojim glavnim mestom vesele radostnega dne, ko se odgrne zavesa pred spomenikom največjemu borcu za Jugoslavijo.

Množice prihajajo

Od sobote naprej so neprestano romale množice v Ljubljano, od vseh strani so dovažali vlaki neprestano nove tisoče, z vseh strani, s krajnih slovenskih jezikovnih mej na severu in jugu. Tudi iz drugih banovin, zlasti iz Hrvaške, so prihajali zastopniki in domoljubi v Ljubljano. Ni še napočila davi zarja, ko so bile ljubljanske ulice že polne množic. Razni lokali, kakor kavarnarje in zajtrkovalnice, so se v trenutku napolnile. Glavne ceste, ki vodijo s kolodvorov, to je z gorenjskega, glavnega in dolinjskega kolodvorov, so bile neprestano polne življenja. Iz bližnje okolice pa so prihajali ljudje peš ali z različnimi vozili v Ljubljani.

Vse je kazalo, da doživlja Ljubljana danes veličastno manifestacijo, ki jo bo pomnil vse sodobni rod. Le nekaj je kazilo najlepše nade v uspeh manifestacije. V zgodnjih jutranjih urah je namreč močno deževalo in vmes je padala celo toča. S tihiimi prošnjami so se ljudje ozirali v nebo, naj prispeva še ono, da bo manifestacija čim bolj uspešna. In nebo je res uslišalo prošnje in srčne želje desetih in desetih tisočev. Tik do pričetka manifestacije je deževalo. Vendar pa se manifestacija niti dobro začela ni, ko je dež ponehal in nebo se je začelo jasiti.

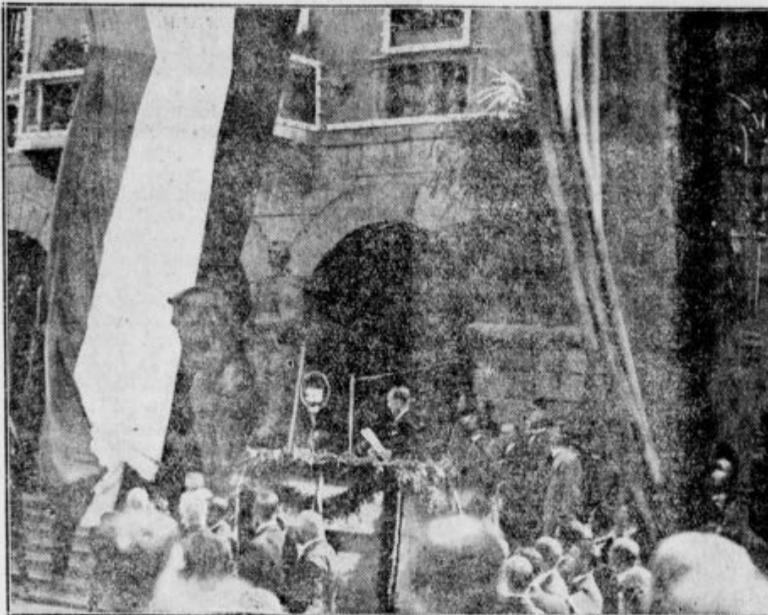
Kljub velikemu navalu prebivalstva je promet deloval brezhibno. Vlaki so redno dovažali ljudi v Ljubljano. Ljubljanska cestna železnica je napravila svojo dolžnost, čeprav so bili njeni vozovi neprestano oblegani, v mestu samem pa je varnostna straža poskrbela za popoln red.

Pred magistratom

Ob 9 je policija izpraznila prostor pred magistratom, tako da so mogli dobiti prostor javljene zastopniki in posamezne korporacije. Občinstvo se je radevolje pokorilo navodilom, saj je vedelo, da le disciplina more kaj doseči pri tako ogromnih množicah. Komaj je bil prostor pred magistratom izpraznjen, že so pričeli prihajati posamezni zastopniki in društva.

V bližnjih ulicah so se zbirale korporacije in organizacije, kakor Sokoli, gasilci, prosvetna in narodna obrambna društva. V Stritarjevi ulici pa je čakala zastopnika kralja častna četa vojakov.

Spomenik je bil zakrit z veliko ponjavo v drž. barvah. Tribuna za povabljenе goste pred spomenikom je bila slavnostno okrašena. Vse hiše okoli in okoli Mestnega trga so prepletali venci zelenja. Kakor vse mesto, je bil seveda tudi Mestni trg bogato okrašen z narodnimi zastavami.

Zavesa se je dvignila — spomenik je odkrit

Slovesno odkritje spomenika

Častni gostje

Ob 10 so bili na tribuni že zbrani častni gostje, tako knezoškof dr. Gregor Rožman, minister brez listnice Ivan Pucelj, češkoslovaški poslanik na našem dvoru, minister dr. Robert Flieder, bivši minister Gostinčar, Kukovec, Veseljak in drugi, mnogi bivši poslanci, bivši predsednik deželne vlade za Slovenijo Pogačnik, bivši oblastni predsednik in komisar dr. Natlačen, mestni župan dr. Dinko Puc s podžupanom, profesorjem Evgenom Jarcem in celotnim občinskim svetom, častna dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva z zastopnicami ženske zveze, Kola jugoslovanskih sester, in nekaterih drugih ženskih organizacij, zastopnice Krščanskega ženskega društva ga. Brejčeva, Sušnikova, Logarjeva, Osanova in druge, predsednik Zbornice za TOI Jelačin z glavnim tajnikom Mohoričem, predsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina, namestnik višjega državnega pravdnika dr. Munda, železniški direktor dr. Borko, finančni ravnatelj dr. Povalej, rektor univerze dr. Alfred Serko z mnogimi vseučiliškimi profesorji, poštni direktor dr. Gregorič, ravnatelj Poštne hranilnice dr. Vidmar, zastopnik društva »Pravnik« dr. Dolenc, predsednik Pokojninskega zavoda Vrtovec z direktorjem dr. Sagad'nom, starosta Jugoslovanske gasilske zveze g. Josip Turk v uniformi, starosta slovenskih pevcev g. Hubad, predsednik Prosvetne zveze dr. Mohorčič, zastopnik Mohorjeve družbe dr. Kotnik, zastopstvo SKJ z Bajžetom na čelu, zastopniki še mnogih drugih kulturnih in prosvetnih organizacij. JNU je zastopal g. Stanko Virant, uredništvo »Slovenec« pa gg. Terseglav in Erjavce.

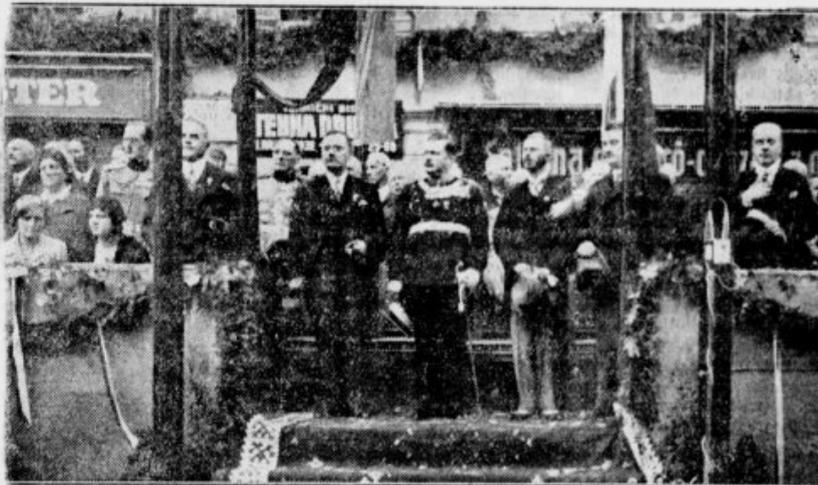
Častno so bila zastopana tudi slovenska mesta in večji kraji. Mesto Maribor sta zastopala župan dr. Juvan in podžupan dr. Lipold, mesto Celje dr. Goričan, mesto Ptuj g. Brenčič, mesto Kranj Pirc, pa tudi manjše podeželske občine so poslale svoje zastopnike.

Vso prireditve so poleg zastopnikov domačih oblasti počastili s svojo prisotnostjo razen češko-

slovaškega poslanika dr. Fliederja tudi zastopniki skoraj vseh tujih držav z gen. konzulom dr. Pleinertom na čelu.

Predsednik Zveze rezervnih častnikov dr. Zirovnik in predsednik Odbora za postavitve spomenika ing. Bevc sta v Stritarjevi ulici pred pričetkom slavnosti še posebej sprejemala zastopnike vlade, banovine in kralja.

Vlado je zastopal minister za gradbe dr. Albert Kramer. Takoj za njim sta dospela ban dr. Marušič in podban dr. Pirkmajer.

Zastopnik Nj. Vel. kralja general Ilić na častni tribuni

Približno ob pol 11. uri je dospel zastopnik kralja, divizijski poveljnik g. general Ilić, z mestnim poveljnikom generalom Popovičem. V Stritarjevi ulici ga je pričakovala postrojena vojaška četa. General Ilić je sprejel raport in na njegov vzklik »Pomozi Bog, junaci!« mu je vojaštvo krepko vzkliknilo: »Bog ti pomoglo!«

Pričetek slavnosti

Prihod zastopnika kralja je bil znak za pričetek slavnosti. Po trgu pred spomenikom so že nervozni hoteli in neumorno delali poklicni časopisni in amaterski fotografi. Tudi dva kinooperaterja sta bila neumorno na delu. Vse slavnosti bo namreč pokazal poseben film. Pri govorniški tribuni pred spomenikom je bil montiran mikrofon za radio. Radijski napovedovalec g. arh. Pengov je marljivo pripovedoval svojim poslušalcem daleč na okoli po deželi vse podrobnosti pred in med slavnostjo.

V smeri od Starega trga sem so se čuli prvi akordi močne in dobro ubrane godbe. Že je prikorakala na trg godba »Sloga« v svojih lepih modrih krogih. Vodil jo je kapelnik Svetel. Takoj za godbo pa je prikorakala nad 200 mož močna četa slovenskih pevcev pod vodstvom pevovodje Zorka Prelovca.

Z druge strani pa je prikorakal cel gozd zastav, snilih težkih in prekrasnih praporov. Gasilski zastavonoše so nesli v impozantnem nastopu 40 zastav. Postavili so se na magistratno stopnišče, kjer je bilo že več drugih zastav raznih prosvetnih društev. Robbov vodnjak je bleščal v pestrih barvah. Tam so se utaborile narodne noše. Med zastavami in narodnimi nošami so laboriti zastop-

niki občin in raznih korporacij. Na levi strani spomenika so se postavili darovalci, nasproti tribune godba »Sloga« in pevec, levo od tribune pa mučan zbor častnikov. Prostor je bil s tem povsem napolnjen in ostalo občinstvo ni imelo, pa tudi ni moglo imeti več dostopa, temveč se je razvrtelo v ogromen špalir, ki je prepletal vse mesto, koder se je pozneje pomikal spreved.

Pevovodja Hubadove pevske župe Zorka Prelovca je dvignil taktirko in iz 200 izvežbanih pevskih grl je zadonela mogočna, samozavestna slovaška pesem: »Ti, ki si ustvaril. Petje je spremljala godba »Sloga«.

Govor predsednika pripravlj. odbora za postavitve spomenika

Na govorniško tribuno je stopil predsednik odbora za postavitve spomenika ing. Ladislav Bevc činstvo. Potem ko je orisal junaško življenje in čine kralja Petra I. Osvoboditelja, je končal svojo izvajanja, rekoč:

Vse trpljenje naroda se je pri umiku preko Albanije osredotočilo v pretresljivi sliki kralja sredi naroda, ki zapušča domovino, ki pa v teh časih ponižanja uveljavlja svojo voljo v zasledovanju življenjskega cilja. To je bil kralj, ki se je v svoji genialni veličini povzpela za vekove veke na najčastnejše mesto naših velikov. Kralj Peter I. je bil posebej nam Slovenecem vodja, ki je z genialno logiko in jekleno voljo uravnal tok naše zgodovine iz tužnega robstva v dneve največjega narodnega ponosa, v katerih nam je bilo usojeno, da vstanemo na rodni tleh kot gospodarji.

Izraz velike sreče, ponosa in hvalečnosti Slovencev sprito zgodovinskega dejstva osvobojenja in ujedinjenja naj bo spomenik, ki ga je izklesal naš mojster, akademični kipar Lojze Dolinar. Mojster je z ljubeznijo in žrtvami Slovencev vdahnil v kamen življenje, ki bo poslej belelo nad usodo naše zgodovine, katero smo za vekomaj združili z usodo kraljevskega doma Karadžordževićev. Delo našega mojstra bo spomenik prvemu kralju našega rodu, prvemu kralju, ki je čutil, delal in trpel za nas in z nami.

Odbor naslavlja ob tej svečani priliki prošnjo občinski upravi in gospodu županu stolnega mesta Ljubljane, da prevzame ljubljanska občina spomenik v svojo last in svoje varstvo ter ga ohra-

ni poznim rovom tako svetlega in kristalno bršenega, kakršna so bila, so in bodo vselej srca vseh Slovencev v neizmerni ljubezni do kralja, kraljevskega doma in Jugoslavije.

V imenu odbora odkrivam spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju, čigar spominu kličemo:

SLAVA!

Zavesa se dvigne

Po zadnjih besedah predsednika Odbora za postavitve spomenika ing. Ladislava Bevca je dal arh. Spinčič osebju znamenje in težka modro-belodreča zavesa se je pričela dvigati raz spomenik. Pred zbranimi se je pojavila prelepa, vzvišena umetnina, spomenik kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. Vsi zbrani so dobili takoj globok vtis pred tem sijajnim delom iz domačega marmorja, delom domačega umetnika Lojzeta Dolinarja.

Tedaj pa se je oglasila iz pevskih grl mogočna himna »Bože pravde«, ki jo je spremljala godba »Sloga«.

Polaganje vencev

Pred razkritim spomenik je prvi stopil v imenu Odbora za postavitve spomenika ing. Bevc in položil lep venec z besedami:

»Odbor za postavitve tega spomenika poklanja prvi venec iz zrazom občudovanja temu simbolu našega osvobojenja in ujedinjenja ter se klanja manom našega velikega Osvoboditelja.«

Za njim je stopil k spomeniku mestni župan dr. Puc, nato pa sta položila vence zastopnik vlade, minister dr. Kramer in ban dr. Marušič. Sledili so ostali zastopniki raznih organizacij. V ime-

Množice na Marijinem trgu

Proslava Jadranske Straže

V navzočnosti kraljice Marije

nu mesta Celja je položil lep venec župan dr. Gorčan, v imenu mesta Kranja Pirc. Dva lepa venca so položile zastopnice Kršćanske ženske zveze in gospa Brejčeva v imenu Kršćanskega ženskega društva. V imenu Ženske zveze je položila venec gospa Franja Tavčarjeva. V imenu Prosvetne zveze je položil venec dr. Mohorič, v imenu Monorjeve družbe dr. Kotnik; dalje so položili venec zastopniki Zveze kulturnih društev, mesta Tržiča, društva »Jadranc«, Narodne strokovne zveze, občine Planina, v imenu »Soča« Sancia, Primorska mladina, Jugoslovanski akademski klub, skavti, Jugoslovansko profesorsko društvo, pevski zbor »Grafika«, g. Sturm v imenu »Ljubljane«, »Sloga«, JUU je položilo krasno srebrno palmovo vejo v posebni šatliji, lepe vence so položile razne gasilske organizacije, kakor Jugoslovanska gasilska zveza, Ljubljanska gasilska župa, Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo itd., ljubljanske ruske organizacije, zanimiv venec je položila Streška družina, venec je imel namreč obliko dveh navzkrižnih pušk, SKJ in razna sokolska društva, Združenje rezervnih častnikov, dalje Gremij trgovcev, UJNZB, osrednji odbor SPD, »Skala«, občina Mozelj, Rdeči križ Guštanj, Geodetsko društvo, Brivska zadruga, Zveza obrtnih zadrug, Obrtniško društvo, Veterinarsko združenje, Zveza bojevnikov, dobrovoljci, društvo Jožefičev, v imenu Zupanske zveze je položil lep venec predsednik Novak, dalje so položila venca še društva »Slavec«, »Istra«, Podzveza glasbenikov, »Tabor« ter še nekatera druga.

Govor župana dr. Puca

Po položitvi venecov so pevc zapeli »Iz bratskega zagrljaja«. Na govorniškem tribunu je stopil župan dr. Dinko Puc, ki je v dovršenem govoru označil globoki pomen današnjega praznika, rekoč, da so pretrgane vse vezi s temno preteklostjo in kot smo zvezali ta spomenik s slovensko zemljo, tako je naša usoda za vse bodočnost zvezana z usodo Karadjordjevičev. Končal je svoj lepi govor z vzklikom:

Kralj Peter, kralj Aleksander, prestolonaslednik Peter! Oni so nam jamstvo, da ne pojdemo nikdar in nikoli več v sužnost, jamestvo, da ohranimo to, kar je bilo priborjeno s tolikimi žrtvami. A na nas je, da jim prisrečimo pred tem spomenikom večno zvestobo ter da bomo posvetili vse svoje sile in sposobnosti narodu in delu za njega: prisrečimo, da pozabimo na vse strasti in to, kar nas je ločilo, da v največji slogi dohčemo po poti, ki nam je kaže naš kralj Ujedinitelj utrdimo državo, ki je ustvaril kralj Osvoboditelj. Velika naloga nas čaka, a še večja in lepša bo bodočnost. Združimo se v skupnem delu: vi, ki ste prelivali kri na bojnih poljih, vi, ki ste begali po tujini, vi, ki ste umirali v ječah; vi, ki ste našli miselci in poklicani, da nas vodite; vi, ki s trdim delom služite svoj kruh, da bo vzrasel blagoslov iz vašega znoja in vseh slog; tudi ve matere, ki ste s krvavečimi srci latovale domovini plod svojih ledij in ki nam vzgajate nov rod; a predvsem ti, mladina, ki imaš dolžnost, da oplenititiš svoja srca ter se pripraviš za bodoče delo sebi v čast in narodu v korist. Vi vsi si sežite v roke in zakličite, da se bo čulo pod nebo:

Zivijo Jugoslavija!
Govoru župana dr. Puca je sledilo navdušeno vzklikanje Jugoslaviji in kraljevski rodbini.

Zastopnik kralja, general III., zastopnik vlade, minister dr. Kramer, ban dr. Marušič in pod-

Zagreb, 6. septembra. AA. Današnja proslava krsta zastave Jadranske Straže v Zagrebu je potekla silno veličastno, čeprav je deževalo.

Ob 8 jutraj je bila svečana služba božja v katedrali. Celebiral jo je z mnogoštevilno asistenco zagrebški nadškof dr. Bauer, prisotni pa so bili minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Marko Kostrenčič, ban savske banovine dr. Ivo Perovič, mestni načelnik dr. Srkulj, vsa generaliteta z armadnim generalom Maričem na čelu, visoki uradniki, šefi uradov, mnogoštevilni rezervni oficirji, zastopniki društev in velika množica občinstva. Cerkev je bila nabito polna. Ob 9.15 je bila svečana služba božja v pravoslavni cerkvi.

Po končani službi božji so se vršila velika parada vse zagrebške garnizije in vseh vrst orožja. Paradi, ki je bila na Jelačićevem trgu, je poveljeval general Milošević.

Ob 9 dopoldne je bila svečana seja krajevnega odbora II Jadranske Straže v Zagrebu. Na seji so bili mnogoštevilni delegati iz raznih mest, ki so zastopali organizacije Jadranske Straže, oblastni odbor iz Splita in drugi. S seje so poslali kralju tole brzojavko:

S svečane seje na današnji posvetitvi zastave krajevnega odbora II Jadranske Straže v Zagrebu, ki se je izvršila ob udeležbi zastopnikov vseh bratskih organizacij Jadranske Straže v državi, ki so prišli na proslavo posvetitve zastave, se Jadranski stražarji navdušeni in počasteni nad kumovanjem kraljice Marije in nad udeležbo prestolonaslednika Petra pri proslavi posvetitve zastave Jadranske Straže v Zagrebu enodušno zamakljamo, da bomo vedni in zvesti čuvarji ne samo svojega Jadrana, nego tudi narodnega in državnega edinstva, in kličemo: Zivel kralj Aleksander Prvi! Zivela kraljica Marija, vzvišena kumica! Zivel prestolonaslednik Peter! Zivela Jugoslavija! Zivel jugoslovanski Jadranc!

Dalje so s seje poslali pozdravni brzojavki predsedniku vlade generalu Petru Živkoviću in banu primorske banovine dr. Ivo Tartagliu, kot predsedniku izvršilnega odbora.

Nato so vsi udeleženci krenili proti Umetniškemu paviljonu, kjer se je izvršila posvetitev zastave.

Na peronu so sprejeli dvorni vlak kot zastopnik predsednika vlade ban savske banovine dr. Ivo Perovič, armijski general Matič, mestni načelnik dr. Srkulj, divizijski general Ječmenič, minister za socialno politiko in narodno zdravje dr.

Marko Kostrenčič, minister brez listnice dr. Svriluga in maršal dvora Dimitrijevič.

Točno ob 11.25 je pripeljal na postajo dvorni vlak in vojaška godba je zasvirala državno himno. Nato je izstopila iz vagona kraljica Marija v spremstvu dvorne dame ge. Svriljuge. Kraljica je bila v višnjevi toaleti, prestolonaslednik Peter pa je bil oblečen v modro mornariško obleko z belo čepico na glavi.

Tedaj je pristopil h kraljici in prestolonasledniku ban dr. Ivo Perovič kot ban in kot zastopnik predsednika vlade in pozdravil kraljico in prestolonaslednika v imenu vlade in v imenu savske banovine. Za njim je pozdravil kraljico armijski general Matič in za njim mestni načelnik dr. Srkulj. Po končanih pozdravih so stopile pred kraljico in prestolonaslednika tri gospe s tremi šopki cvetic. Prva je izročila ga. generala Matiča kraljici šopek modrih cvetic, nato je ga. bana dr. Peroviča izročila šopek belih cvetic, naposled pa je soproga mestnega načelnika Srkulja predala kraljici šopek rdečih cvetic.

Takrat je pristopil h kraljici Mariji predsednik oblasnega odbora Jadranske straže Miroslav Kulmer in jo pozdravil v imenu Jadranske straže. Nato je sledil ljubeč prizor: trije dečki v noši šestinskih otrok so pristopili k prestolonasledniku Petru in mu poklonili narodne darove. Pri tem je kraljeviča pozdravil mladi Mladen Chudoba, učence prvega razreda II. klasične gimnazije.

Godba je nato zagrala državno himno in med gostim spalirjem, ki se je raztezal od perona pa do Umetniškega paviljona, je kraljica s prestolonaslednikom Petrom in svojim spremstvom v avtomobilu krenila s postaje. Množice so neprisrčno navdušeno pozdravljale in vzklikale kraljici, mlademu kraljeviču, Jugoslaviji in Jadrancu.

Zagreb, 6. septembra. AA. Kraljica je s kraljevičem Petrom in svojim spremstvom takoj, ko je stopila iz perona in so bili končani pozdravi, krenila proti Umetniškemu paviljonu. Še pred prihodom vlaka se je opažala pred postajo in okoli Umetniškega paviljona velika nervoznost zbranega ljudstva, ki je komaj čakalo, da vidi in pozdravi svojo kraljico.

Ko se je kraljica pojavila pred Umetniškim paviljonom, je vojaška godba intonirala državno himno in vse zastave so izkazale vzvišeni kumici čast.

Posvetitev je izvršil zagrebški nadškof Bauer z mnogoštevilno asistenco. Po končani posvetitvi je pristopil h kraljici član Jadranske Straže in ji

izročil zvito zastavo, da je kraljica pribila na drog 7 žeblicev v imenu kralja, kraljice in kraljeviča Petra, princev Tomislava in Andreja, kneza Pavla in kneginje Olge. Nato je kumica privezala na zastavo trak. Ko je bilo to končano, je prečital predsednik oblasnega odbora Jadranske Straže grof Miroslav Kulmer naslednje povelje:

Pod zaščito mojega prvorojenega sina Nj. Vis. prestolonaslednika Petra z blagoslovom božjim in v znamenju visokih idealov prejšnjih rodov vseh delov naroda in narodnih velikano, ki so svojo močjo, žrtvami in življenjem pomagali ustvariti močno in veliko Jugoslavijo, naj se ponosno vije ta posvečena zastava Jadranske Straže. Naj daje ta zastava vedno novih pobud in moči članstvu Jadranske Straže v Zagrebu za dosego vzvišenih patriotskih smotrov, ki si jih je Jadranska Straža zastavila za nalogo v blagor kralja in srečo ter ohranitev naroda in domovine. Barva zastave, okrašene z motivi in sliko našega divnega Jadrana, ki v skladni harmoniji in s svojo lepoto simbolizirajo narodno in državno edinstvo, naj članstvo Jadranske Straže vedno spominjajo, da se je s popolnoma skladnim in složnim delom in z naporom vseh delov naroda morejo kar najpopolneje doseči vsi ideali Jadranske Straže. To je moja želja in moj pozdrav na današnji dan.

Dano v našem kraljevskem mestu Zagreb dne 6. rujna 1931. — Marija.

Nato je imel govor predsednik krajevnega odbora Jadranske Straže g. Ribičič. Po njegovem govoru je pozdravil kraljeviča Petra mali Fedja Ribič in izročil prestolonasledniku šopek cvetic. Nato je pevsko društvo »Sava« zapelo »Buči morje Adrijansko«, nakar so zastavonoša in člani Jadranske Straže prinesli mizo s spominsko knjigo, v katero se je najprej vpisala kraljica Marija. Tudi kraljevič Peter se je moral vpisati v to knjigo. Bilo je ganljivo, kako ga je njegova mati, kraljica Marija, prišla za roko in mu je vodila, da je napisal svoje ime: Peter. Urnebesni vzkliki so takrat pretresli ozračje.

Nato je kraljica Marija stopila iz vestibula. Počkala je, da je pomehal dež, nakar je med nepopisnimi ovacijami in vzkliki nepregledne množice ljudi s kraljevičem Petrom stopila v avtomobil. Ljudstvo pa je prebrlo kordon in obkolilo avto z vseh strani, da je komaj mogel nadaljevati pot. Nj. Vel. kraljica se je počasi vozila z avtomobilom po mestnih ulicah in nato med neprestanim burnim vzklikanjem ljudstva odpeljala v okolico mesta.

ban dr. Pirkmajer ter češkoslovaški poslanik dr. Flieder so nato pod protežjem magistrata pričakovali defile vojaštva ter slavnostni sprevod. Slavnost pred magistratom, ki je bil ves čas razsvetljen z električnimi žaricami, se je zaključila žele ob 12.

Slavnostni sprevod

Kmalu po pol deveti uri je oživel Krekov trg in dohodne ulice. Vsako minuto so se začeli zvokih godb, v znak, da prihaja po Resljevi cesti s kolodvoru nova skupina podeželskih gostov. Pester je bil pogled na prihajajoče skupine. Na čelu vsake seveda godba, za njo gasilci, Sokoli, narodne noše, zastopniki društev in ostalo občinstvo. In teh skupin je bilo prav toliko kakor godb. Koliko pa je bilo še skupin, ki so prikoralake na Krekov trg brez godbe. Čeprav je z malimi presledki neprestano lilo, se vendar množice tega niso prestrašile, ampak so vztrajale na svojih zbirališčih neprenehoma upajoč, da bo prenehalo deževati.

Na Krekovem trgu smo videli, kaj premore dobra organizacija. Odbor za postavitve spomenika se je zavedal težke naloge, ki jo povzroča organiziranje tako velikih ljudskih množic in je zato poskrbel za popoln red. Takoj, ko je vsaka skupina prikoralaka na prostor pred mestnim domom, so priskočili k njej reditelji in jo ovedli na prostor, ki je bil v načrtu določen za njo...

Vojaštvo je bilo zbrano v Stritarjevi ulici, takoj za zadnjo ednico vojaštva pa je bila zbrana sokolska konjenica. Sokol v kroju je zasedel mesto pred Skofijo. Najtežje je bilo organizirati velike skupine gasilcev, po končanem formiranju so vzeli prostor za Sokoli.

Ostale organizacije, korporacije in društva so se zbirala v Kopitarjevi ulici, na Vodnikovem trgu, na cesti ob Finančni direkciji in Streliški ulici. Kar je bilo ostalega občinstva, se je zbiralo na ogromnem prostoru ljubljanskega živilskega trga.

Ves čas od 9 pa do četrta na 11 so po zbirališčih neumorno tekali reditelji in člani Odbora za postavitve spomenika. Postrežljivo so dajali informacije ljudstvu, ki je nestrpno pričakovalo začetka svečanosti. Kakor že rečeno, je bila organizacija res prvovrstna. Poskrbljeno je bilo tako natančno za vsako društvo, korporacijo in organizacijo, da je bil skoraj nemogoč kakšen nered.

Da ni bilo množic dolgeas, so skrbeli zvočniki, ki jih je namestila ljubljanska radijska postaja na raznih postojih in ki so dajali prenos cerkvene glasbe.

Z vsako minuto je naraščalo nervozno pričakovanje in ugibanje množice, ali bo pomehal dež ali ne bo. Nezaupno je motrilo sive oblake, ki so viseli na nebu. Oglušali so se najrazličnejši vremenski preroki, ki so se pa napovedali vsi skupaj zmotili. Nebo se je izkazalo za prizanesljivo. Okrog tričetrt na deset je pomehalo deževati in skozi trgajoče se oblake je bilo opaziti svet in tja tudi koček modrega neba. Razpoloženje množice se je mahoma dvignilo. Ze je bilo videti, da bo slavnost uspela.

Ko so zvočniki napovedali, da se začenja slavnost odkritja pred magistratom, so bile množice že povsem pripravljene za sprevod.

Ko so bile vse slovesnosti odkritja pred magistratom končane, se je začel formirati sprevod, ki ga je otvorilo vojaštvo, ki je defiliralo pred zastopnikom kralja, generalom Bogoljubom III-jem. Med vojaškim defilejem je svirala godba Dravske divizije pod vodstvom višjega kapelnika dr. Cerina. Defiliralo je vse vojaštvo ljubljanske

garnizije, z brigadnim generalom Popovičem na čelu. Lep je bil pogled na strumni korak naše hrabre vojske. Videli smo same odločne in drzne obraze, sijajno disciplino, dokaz o veliki moralni moči naše vojske.

Spredaj je korakal oddelek bobnarjev in trobentačev 40. Triglavskega pešpolka. Za njimi pa so korakali trije bataljoni pehote 40. polka in oddelek strojnih pušk. Na čelu drugega bataljona so nesli polkovni prapor.

Sledil je bataljon planinskega polka in štiri mitralješke čete. Za temi pa je šlo topništvo, in sicer najprej štiri baterije poljske artilerije, vsaka s štirimi najmodernejšimi topovi, za njimi pa štiri baterije gorske artilerije. Za temi so korakale čete topničarjev.

Vojaški sprevod je zaključila bolničarska četa in sanitetni avtomobil.

Vsaka četa je korakala približno do trgovine Samec, nakar se je spustila v tek. Vojaštvo je korakalo potem preko Starega trga čez šentjakobski most na Rimsko cesto, od koder se je vrnilo v vojašnice.

Nato se je začel pomikati manifestacijski sprevod, ki sta ga otvorila dva oddelka sokolske konjenice (43 jezdecjev). Za njimi je šla godba Sokola I. za godbo pa so nesli 51 sokolskih praporov. Za prapori so se razvile sokolske čete v uniformah. Sokoli so prihitali iz vse dravske banovine in celo iz bližnjih banovin. Našteli smo jih 480.

Za Sokoli je šla skupina vojnih dobrovoljcev. Nato so korakale gasilske čete, na čelu z delavsko godbo »Zarja« pod vodstvom kapelnika Dolinarja. Takoj za godbo so nesli gasilske prapore. Bilo jih je točno 40. Za prapori so se razvile posamezne gasilske župe dravske banovine. Gasilci so tvorili najdaljši del sprevoda in jih je spremljalo 9 godb. Bile so že omenjena delavska godba »Zarja«, rudniška godba iz Zagorja, za katero so korakali ljubki gasilski naraščajniki z Barja, dalje menška godba, gasilska godba iz Senčurja pri Kranju, tržiška godba, godbeno društvo Novo mesto, godba Cerknica, godba gasilskega društva Ribno-Bled in rudniška godba Trbovlje. Res imponantno je bil pogled na strnjene čete naših požrtvovalnih gasilcev. Našteli smo jih okroglo 1600.

Za gasilci so jezdili trije streli z puškami na hrbtu in s kalpaki na glavi. Za njimi je korakala meščanska garda in Streška družina iz Kostanjevice na Krki.

Lep je bil pogled na čete skavtov in planink. Našteli smo jih 220. Zastopani so bili Zmajev steg, dalje skavti iz Zagreba, Maribora, Celja, Kranja, Domžal, Kamnika in Svetovidove čete.

Za skavti so se razvrtela narodna obrambna in prosvetna ter kulturna društva. Bili so zastopniki društev »Tabor« in »Zora«, zastopniki omladinskega društva »Istra«, prosvet. društva »Zarja« iz Kranja, društvo Soča z dvema praporoma.

Za temi društvi so nesli tablico z napisom »Ženske organizacije«. Takoj za njo pa je korakalo Jugoslovansko učiteljsko združenje, in sicer najprej ženske, nato pa moški.

Veliko pozornost so vzbudili prekmurski fantje iz kmetске žole z lastno godbo. Za njimi je šla Češkoslovenska Obee.

Ena izmed najlepših je bila skupina Prosvetne zveze. Spredaj so korakali trije korenjaki v narodnih nošah, od katerih je srednji nosel prapor Prosvetne zveze, skrajna dva pa jugoslovansko trobojnico. Vmes so šle fanfare jeseniške godbe. Lep je bil pogled na 6 praporov katoliških prosvetnih društev.

Sledil je oddelek narodnih noš na čelu z jeseniško godbo. To je bil brez dvoma najlepši del sprevoda. Videli smo vse vrste naših narodnih noš od goranskeke pa do peštre belokranjske. Prekrasna je bila skupina belokranjskih noš. Poleg narodnih noš, ki so šle peš, smo videli tudi štiri vozove z narodnimi nošami, od katerih sta posebno vzbujala pozornost voz z napisom »Kraško-Trnovo« in pa voz z belokranjskimi godci in dvema sodoma vina.

Za narodnimi nošami je korakalo 140 Sokolov v civilu.

Angleški policisti proti vladi

Konservativci zahtevajo volitve

London, 6. sept. Opozicija delavske stranke se čedalje bolj postruje. Danes se celo resno pretresa vprašanje štrajka celokupnega delavstva v vsej Angliji. To misel zlasti propagira poslanec Brown, ki je tajnik Zveze državnih nameštencev.

Na drugi strani so konservativci odločno za nove volitve. Zbornica, tako je njihovo mnenje, naj se razpusti takoj, ko bodo sprejete odredbe v svrhu varčevanja. Volitve naj bi se vršile že sredi oktobra. Konservativci hočejo nastopiti s protisocialističnim programom in z zahtovo visokih carin.

Liberalna stranka pa je istotako odločno proti volitvam, ker nima od njih pričakovati ničesar

Komunistični puč v Čile zadušen

Santiago, 6. sept. Na več vojnih ladjah v Coquimbu so se uprli oddelki pomorščakov obenem z vetaši na kopnem, da proglasijo republiko čilskih sovjetov. Vlada je puč tako v mestu kakor v provinci zadušila in izjavlja, da vlada popet povsod popolu mir in red.

Vstaja je bila jako skrbno organizirana in so se komunisti, katerim se je pridružil ponekod tudi vojaštvo, polastili več mest, med drugim mesta Concepcion, katerega jim je izrgal general Novoa. Vlada je aretirala vse komunistične kolovodce tako v Santiagu kakor v Valparaizu in drugod. Na vsem teritoriju republike je proglašeno obsedno stanje.

Vlada je izvedela za namero, da se proglasi sovjetska republika, od vojakov, ki so ostali zvesti režimu in je zato mogla hitro storiti potrebno protiukrepe.

Vstaški pomorščaki, ki so se polastili več velikih vojnih ladj, se pa še niso udali, kljub temu, da jim je bila vlada obljubila, da ne bodo kaznovani. Zaradi tega je vlada odredila, da naj general Vergara zasede glavni bojni luki Talcahuana in Valparaíso, kar se je tudi zgodilo. Nad vstaške pomorščake pa so tudi odposlali letala z bombami. Dosedaj se pomoštaki, ki so se polastili tudi naj-

Za železničarsko godbo »Dravo« iz Maribora sta se razvrstili UJNZB in Narodna strok. zveza.

Šišensko skupino je spremljala na čelu kranjska godba. Za godbo je šlo šišensko Prosvetno društvo in trije vozovi narodnih noš.

Za temi je šla godba Vič-Glince, takoj za njo pa železničarska godba »Sloga«. Za njo so korakali pevci, za temi pa se je razvrstilo osialo občinstvo, ki je zaključilo sprevod.

Povsod, kjer se je pomikal sprevod, so stale v špalirju desetisočglave množice občinstva. Sprevod je šel po Starem trgu, Sv. Jakoba trgu, čez Šentjakobski most, po Cojzovi, Emonski cesti, čez Napoleonov trg, po Vegovi ulici, Kongresnem trgu, Šelenburgovi ulici, Dunajski cesti, Tavčarjevi ulici na Kralja Petra trg. Vsa poslopja in hiše, mimo katerih je šel sprevod, so bile svečano razsvetljene in okrašene z zelenjem, preprogrami in pr cvetjem.

Na Kralja Petra trgu se je sprevod razšel.

druga kakor nadaljnje izgube mandatov. Liberalci pravijo, da sedanja vlada nikakor ne sme

ferenca in preden se ne rešijo še druga važna vprašanja, katero je na primer vprašanje razorozitve in reparacij.

Zanimivo je, da se v politični borbi proti vladi posebno vzhajno udejstvujejo policisti, ki protestirajo proti sklepu vlade, da se znižajo plače za 10%. Policisti so po vsej državi imeli že več protestnih shodov. Minister za notranje zadeve bo sprejel v ponedeljek njihovo deputacijo.

Vest, da so Francozi podpisali posojilo Angliji daleč preko potrebe, je napravila jako ugoden vtir

večjega dreduota, kar jih ima Južna Amerika, še niso udali.

Vstaja v Čilu se razlaga tudi iz strahovite bede, ki vlada v deželi. V Santiagu n. pr. vlada naravnost glad. Ceste mrgolijo otrok, ki berajo in pobirajo jed po smeteh. Dozdaj neoporetno deklace se prodajajo za griljaj kruha.

Avstrija dobi posojilo

Pariz, 6. sept. »Agence Economique et Financiere« poroča, da finančni odbor Društva narodov pretresa vprašanje posojila Avstriji v znesku 500 milijonov šilingov. Obenem bo Francija prevzela posojilo, ki ga je bila dovolila Avstriji maja meseca t. l. Angleška banka. To je posledica, da se je Avstrija odpovedala carinski uniji z Nemčijo.

Pred vladno krizo v Romuniji?

Bukarešt, 6. sept. »Adeverul« poroča, da šef vlade Jorga namerava demisionirati, ker kralj z njim baje ni več zadovoljen. Kralj pa skuša krizo odgoditi, radi česar bo preteklo še nekaj tednov preden bo padla odločitev. Za naslednika Jorga je baje predviden Argetojanu.

Odpust učiteljev

Berlin, 6. sept. Pruska vlada bo zaradi varčevanja omejila učne ure. Na ta način bo postalo 2500 učiteljev in učiteljic odveč, ki se bodo reducirali.

Šahovski turnir na Bledu

Bled, 6. septembra.

V današnjem kolu so padle zopet važne odločitve. Uvod je bil remis, in sicer sta dva nasprotnika težkega kalibra Niemcovič-Vidmar napravila zelo suhoparna remis v 28. potezah. Otvorila sta špansko igro, iz katere je nastala središnica, ki je obstojala v samih izmenjavah figur. Slednjič so ostali na deski le kralj in kmetje ter taka pozicija, da je bil remis neizbežen.

Drugače mnenja je bil Bogoljubov, ki je zaradi treh zaporednih porazov v zadnjem kolu rabil danes celo točko. Pri svojem nasprotniku Stoltzu je našel dovolj razumevanja in ga je z lahkoto premagal. Stoltz se je z današnjo partijo proti Bogoljubovu naravnost blamiral. Igral je tako pogrešno, da je Bogoljubov imel nazadnje celo damo za nasprotnikovega tekača. Po taki izgubi na materialu seveda ni mogel več vzdržati in je kapituliral.

Lepo je igral danes Flohr proti Tartakowerju. V damskem gambitu je prišel v prednost, nakar pa ni dal nasprotniku remis, ampak je igral naprej ter svojo pozicijsko premoč spreminil kmalu tudi v materialno. Dobil je kvaliteto in nazadnje v končnici tudi partijo.

Kashdan je s svojo današnjo partijo Kostiču nekoliko zagrenil veselo razpoloženje, katero mu je povzročila večerajšnja zmaga nad Bogoljubovom. V otvoritvi je igral Kostič originalno, toda Kashdan je ustvaril boljše pozicijo, katero je potem metodično izkoristal. Kostičeva pozicija je postajala bolj in bolj slaba in slednjič je moral prenesti še razrušenje kraljevega krila. Kashdan je dobil kmalu nato še kmeta, ki je končno z obema prostima kmetoma na damskem krilu prisilil Kostiča k predaji.

Izredno žilavost je pokazal Maroczy v partiji

proti Aljehinu. Nekaj nenavadnega je, da Maroczy, ki je star že čez 60 let, igra še vedno s tako energijo. Aljehinu, ki se nabaja s svojimi močmi na vrhuncu, je danes nudil tako jak odpor, da si je svetovni prvak le s težavo priboril zmago.

Colle je igral proti Spielmannu zopet svoj sistem, ki se mu je to pot obnesel, ker je Spielmann spregledal kmeta. S fino igro je nato Colle pridobil tudi boljše pozicijo, prešel v napad, ki je Spielmannu popolnoma razbil kraljevo krilo. Spielmann je zgubil še enega kmeta in Colle je dosegel dobljeno končno kljub temu, da so bile na deski različne težkoče. Po znatnem odporu je Spielmann popoldne le moral kapitulirati. S tem je doživel Spielmann drugi poraz in je moral odstopiti drugo mesto na tabeli Kashdanu.

Pirc je igral s profesorjem Astalošem zelo težko igro. Z dobro igro si je priboril prednost in dosegel nevarnega prostega kmeta. Pozicija je zelo zapletena in je bila prekinjena v boljšem položaju za Pirca.

Bled, 6. septembra. Po nalogu vodstva turnirja se je nocoj odigrala tudi prekinjena partija Flohr-Kostič. Flohr je partijo dobil.

Pri večerji sta se nato še dr. Vidmar in Colle zedinila na remi. Partija je bila namreč v soboto v 10. kolu prekinjena.

Končno stanje po enajstem kolu je naslednje: Aljehin 9 in pol (1), Kashdan 6 (1), Flohr, Spielmann, Vidmar 6, Bogoljubov 5 in pol, Kostič, Niemcovič, Stoltz 5, Astaloš 4 in pol (1), Colle, Maroczy, Tartakower 4 in pol, Pirc 3 (1).

Jutri se bo vršilo XII. kolo, v katerem igrajo: Spielmann-Aljehin, Kostič-Maroczy, Stoltz-Kashdan, Tartakower-Bogoljubov, Astaloš-Flohr, Vidmar-Pirc in Colle-Niemcovič.

Rekordni obisk na velesejmu

Obisk na prvi slavnostni dan v nedeljo dne 6. septembra je bil rekorden. Vse one mase, ki so se udeležile današnjih slavnosti, so poplavile deloma v predpoldanskih, prav posebno pa v prvih popoldanskih urah navzile neugodnemu vremenu, ki je nekaj časa plašilo celo sejmističe. Velesajmska uprava je v polni meri poskrbela, da ni bilo vsled velikega navala obiskovalcev nobenega zastaja, z otvoritvijo pomožnih blagaj, ki so bile vse zaposlene. Razstavljalci pa bodisi mali ali oni, ki razstavljajo težko industrijo, so se primerno pripravili, da nudijo obiskovalcem interesentom in kup-

bila predmet vsesplošnega občudovanja in marsikak Kamničan, Kranjčan, Tržičan, Novomešan, Celjčan, Mariborčan, Ljubljaničan itd. je gledal in opazil na tej razstavi mest marsikaj in tudi ono česar do danes ni videl, kar mu nudi na zgodovinskem ali pa kakršnekoli drugem polju njegov rojstni kraj. Saj je pa tudi vse pripravljeno in aranžirano s tako ljubeznijo, prečelnostjo in tečenostjo, da ti študij diorame, plastike, reliefa in raznih kart ponazarjevalk pokaže vse ono, kar potrebuješ, da veš o svojem rojstnem kraju, ki je sposoben, da tudi tuju poleg prirodnih krasot tudi vse ono, kar bi

Primorje — zmagovalec nogometnega turnirja

Številno občinstvo je obiskalo večeraj drugi del tekem, ki jih je priredil Hermes v proslavo otvoritve svojega novega igrišča. Povsem namreč je bilo odprto vprašanje zmagovalca nogometnega turnirja in zato so prihleti gledalci kljub grozečim oblakom in kasnejši hudi nevihti. Ker si je Primorje na turnirju priborilo največ točk, si je s tem tudi zaslužilo krasen pokal.

RAPID (Maribor) — GRAFIKA 3:1 (2:1)

Grafika je s prav lepimi napadalnimi akcijami otvorila igro. Notranji trio je z lepim manevriranjem večkrat prav nevarno ogrožal Rapidovo svetlišče. Celo stari in izkušeni igralec Barlovič (Rapid) ni mogel kljubovati svežemu in dobremu igranju Graficarjev. In ni bilo dolgo, ko so Ljubljaničani dosegli svoj vodilni gol in s tem prepričali Mariborčane o svojih zmožnostih. Rapid je strnil svoje vrste in polagoma prevzel vodilno vlogo, ki jo je ohranil potem do konca. Rezultat odgovarja poteku igre in je vsaj za Grafiko lep uspeh. Gotovo bodo Graficarji, ki se odlikujejo predvsem s svojo obrambo, igrali važno vlogo v bližajočem se prvenstvenem tekmovanju. Sodil je prav dobro g. Dolinar.

HERMES: ILIRIJA 1:0 (0:0)

Senzacija dneva je bil poraz Ilirije, ki je nastopila skoraj v kompletni postavi pa vendar ni mogla preprečiti Hermesove zmage. Šiškarji so vložili v igro toliko požrtvovalnosti in volje, da jim po pravici privoščimo zaželjen in lep uspeh. V svoji sredi ima Hermes še vedno kader prav dobrih igralcev, ki veliko zaležejo, če se skupaj vzamejo. Zmagonosni gol je zabil Makorel, ki je večkrat z lepimi strelji zaposlil izbornega Jakšiča. Ilirija seveda ni ugajala s svojo ležerno igro, kateri je manjkala energija in resnična želja do zmage. Imela je sicer premoč, toda neodločni strelci niso storili vse, kar je bilo v njih moči. V drugem polčasu je igrala Ilirija le z 10 igralci, kajti Košaka je izključil sodnik radi ugovaranja. Razumljivo je, da je zmaga navdušila prijatelje Hermes, ki se bodo gotovo še bolj tesno oklenili in podprli Hermes moralno in gmočno v težki poti navzgor.

PRIMORJE: ZAK (SUBOTICA) 1:1 (0:0)

Tekma, ki je določila zmagovalca turnirja, se je odigrala v silni borbi in napetosti. Oba nasprotnika se za zavedala važnosti tega srečanja in zato igrala s podvojeno silo. Škoda, da je vsled tega igra sama terpela na lepoti in fairnessi. Primorje se je uveljavilo posebno z naglimi in vedno nevarnimi napadi ter prolori obeh svojih kril. Posebno zanesljiv je bil Uršič, ki je tudi na lep predložek Juga I. neubranljivo zabedel gol za Primorje. Pa tudi ostali igralci so se potrudili, čeprav niso vsi uspeli v borbi s hitrimi in tehnično popolnimi

igralci ZAK-a. Gostje zaslužijo pa še poleg vsega tudi red odličnosti radi svoje res fair igre. Toliko bolj moramo grajati nevarno igro nekaterih primorskih igralcev. Tako je bil nevarno poškodovan vratar goslov, dijak Prpič, ki ga je nekdo trdo porinil na tla. Taki slučajni dogodki ne mečejo lepo luč, pa naj je vzrok tega Primorje, Ilirija ali pa kak drug klub.

V juniorskem pokalnem tekmovanju SK Ilirija je v finalni tekmi zmagalo juniorsko moštvo Maribora nad ilirskim z rezultatom 4:1. Sodil je dobro g. Bergant.

Hrvatski sport

Zagreb, 6. sept. 2. Gradjanski-Concordia 2:1 (2:1). Concordia je igrala zelo slabo in jo je moštvo Gradjanskega daleč nadkriljevalo.

Zagreb, 6. sept. 2. BSK-Sušak 4:0 (1:0). Tekma se je odigrala v Sarajevu.

Zagreb, 6. sept. 2. Ilirija. Sušak-Slavija, Sušak 6:0 (1:0).

Zagreb, 6. sept. 2. Kombinirano moštvo BSK in Soko-Vojvodina 2:2 (0:0).

Zagreb, 6. sept. 2. Hajduk-Victoria 5:1 (2:0).

Smrt časnikarja

Carib, 6. sept. 19. Tu je umrl glavni urednik »Neue Zürcher Zeitung« dr. Hans Klötzl. Star je bil šele 41 let in je pred dvema letoma prevzel vodstvo najodličnejšega švicarskega lista.

Meščani in deželani! Vsak naj se drevi zanima za najdrznejše akrobacije na žici - ob 9 po „Sleherniku“ v Vegovi ulici. Vabijo slovenski akrobati.

eam vse, da jim pokažejo svoje blago tako kot današnji prodajni sistem to zahteva. V obratu in pogonu so bili vsi stroji, kar jih nudi razstavni prostor, bruele so žage, cirkularke, lesorezni stroji, škobelniki, mlinci, mlatiline, vse se je vrtele in vzbujalo zanimanje obiskovalcev. Slišal si najrazličnejše dialekte iz cele države, zabavala te je prelepa originalna godba, debeli bas se je pogovarjal z drobno vijolino. Poseben čar pa so dajale sejmistične organizirane skupine naših prelepih narodnih noš iz cele banovine. Razstava naših mest in trgov je

ga zanimalo. Naša hotelska industrija je v taki zgoščeni obliki prikazana v »Me paviljonu, da bo našel naš bodoči modernizirani hotelir tu dovolj pobude, ko bo moderniziral ali pa na novo postavil svoje podjetje. Na račun so prišli pri današnjem tako ogromnem obisku prav posebno detajlisti, ki prodajajo živila, parfumerijo, razne male spominke, vezanine in praktične novosti.

Obisk vseh dni znaša do vključene nedelje nad 75.000 obiskovalcev in je bilo samo na današnjem dan nad 25.000 obiskovalcev.

Cerkven koncert v stolnici

- Se bo vršil danes 7. septembra ob enajstih. Spored, ki ga bosta izvajala Msgr. Stanko Premrl (orgle) in g. Karlo Rupel (gosli), je sledeč: 1. Büsser: Slavnostna koračnica (orgle). 2. a) Hochreiter: Molitev (orgle). b) Ocvirk: Jutrjanica (orgle). c) Premrl: Fuga (orgle). 3. Bach: Čakona v D-molu (gosli in orgle). 4. Canestrari: Allegretto festoso (orgle). 5. Erb: »Daj nam danes naš svakdanji kruh« (gosli in orgle). 6. Tomc: Slavnostni postludij.

Vstop h koncertu v stolnici je brezplačen. Koncert se bo pričel točno ob enajstih.

„V kraljestvu Zlatoroga“

Alpinski velefilm »V kraljestvu Zlatoroga« se predvaja danes v izjemni predstavi ob 15 za šolsko mladino in za občinstvo z dežele. Za šolsko mladino v skupnih prijavah je določena izjemna znižana vstopnina 4 Din. Prijave je poslati klubovemu tajniku g. Milanu Khamu, Ljubljana, Miklošičeva cesta 8. Ostale predstave se vršijo danes ob 17 in 20.

Opozarjamo na nocojšnjo dramsko predstavo »Slehernik«, ki se vršijo ob sedmih zvečer na Kongresnem trgu. Vstopnice se dobje v dramskem gledališču (glavni vhod) od 10 do pol 13 in od 15 do 17, od pol 6 dalje pa na Kongresnem trgu pred univerzo. Začetek točno ob sedmih. Tekom dneva je v dramskem gledališču tudi predprodaja za »Gorenjskega slavčka« za torek 8. t. m. ob pol 5 popoldne v Tivoliju in pa za predstavo »Slehernik«, ki se ponovi v torek 8. t. m. ob devetih zvečer na Kongresnem trgu.

2400 slovenskih pevcev nastopi v torek 8. t. m. popoldne ob pol tih pred nunsko cerkvijo. Poleg državne hitne zapoje v mešanem, moškem ali ženskem zboru 6 umetnih zborov in 10 prelepih narodnih pesmi. Dirigirata prof. Bajuk in č. g. Gašparič iz Maribora. Vstopnice v Matični knjižarni danes ves dan in jutri v torek od 9 do 12 in od 13 dalje pred univerzo.

Proslava prestolonaslednikovega rojstnega dne v Belgradu

Belgrad, 6. sept. 1. V prisotnosti Nj. Vel. kralja Aleksandra se je bila danes vršila proslava rojstnega dne prestolonaslednika Petra, obenem s proslavo prve obletnice izmenjave polkovnih zastav. Veliki svečanosti na Baniji so prisostvovali vsi člani vlade, na čelu s predsednikom generalom Petrom Živkovičem. Med drugim so se svečanosti udeležili vsi zastopniki vojnih in civilnih oblasti, vsi tuji vojni atašei in veliko število rezervnih častnikov ter nepregledne množice občinstva. Ko je stopil kralj na slavnostni prostor, so mu deset-tisoč in desettisoč prisotnih napravili živahne ovacije. Kralj je nato odhajal s svojim konjem in pregledal čete, ki so defilirale. Pri tej priliki se je videlo, kako disciplinirano je naše vojaštvo.

Dopolne so se po vseh cerkvah vršile svečane službe božje, katerih so se udeležili vsi gori omenjeni predstavniki. V katoliški cerkvi je sv. mašo daroval dr. Wagner. Prisostvovali pa so ji papeški nuncij Pelegrinelli, zastopniki vlade in številni belgrajski katoliki.

Slovesna predstava Gorenjskega slavčka na prostem

Višek popoldanskega programa svečanosti odkritja spomenika kralju Petru je bila operna predstava Foersterjevega Gorenjskega slavčka, ki se je uprizoril na terasi hotela Tivoli. Za Ljubljano je bila to senzacija. Dež je grozil prirediteljem onemogočiti, pa je šlo vendar vse po sreči in ideja opere na prostem se je še precej izkazala. Pred hotelom so postavili oder, segajoč malone preko vse fasade. Uporabili so scenično galerijo hotela v fasadi, naravne vhode in izhode in ker je bila stvar na prostem, je bilo mogoče hantirati s konji, kočijami, senenimi vozni itd. prav naravno. Orkester je bil v levem kotu vrta. Sodelovali so solisti gg. Gostič (Franjo), Španova (Majda), Ribičeva (Minka), Jančko (Chansonette), Popovičeva (Ninon) Sekula, Magolič, Sanein, Ramšakova, Jeromova itd. Glasovi so se dobro čuli, vodil je g. Gostič z Ribičevom, Jankom in Popovičevom, gg. Zupan in Mohorič pa sta kot Strukeli in Ridelj efektno skrbela za komiko. Zbori so bili zelo lepi, izvajani po ogromnem pevskem kornusu. Zlasti lep je bil Ave Maria. Orkester je bil nemara malo predaleč od pevcev in je bila nevarnost za intonacijo, pa je šlo zelo po sreči tudi v tem oziru. Oder bi bil moral biti vsaj meter višji, da bi se bili igralci bolje videli. Sicer je pa predstava lepo uspela, bila je zelo animirano sprejeta in je zelo mešano občinstvo silno navdušila ter tako dostojno donosila k svečanostim. Dirigiral je opero, prav lepo nastudirano, direktor M. Polič, režiral prof. Sest.

Novi grobovi Na Jesenicah je umrla v soboto g. Marija Trublar. Pogreb bo v torek, dne 8. septembra ob 4 popoldne. Blag ji spomin! Preostalim naše sožalje!

Konjske dirke

Ljubljana, 6. septembra.

Danes popoldne so se na vojaškem vežbališču pri D. M. v Polju vršile konjske dirke, ki jih je priredilo Kolo jahcev in vozačev v Ljubljani. Poleg drugih se je dirk udeležil tudi g. general Popovič. Prvi del dirk bi se imel vršiti že večeraj, pa je bil preložen na danes, dočim se bodo dirke, ki bi se imele vršiti danes, vršile šele v torek popoldne. Prireditelj je deloma motil dež, vendar pa je bila udeležba tako s strani dirkačev, kakor tudi s strani občinstva zadovoljiva. Ves čas prireditve je igrala vojaška godba.

Pri voznih dirkah so se dosegli sledeči časi:

1. Dirka za veliko nagrado Dravske banovine: 1. »Uskok« — Josip Sebenič — 1:41.3. 2. »Posilni« — Ivan Krušič — 1:44. 3. »Danka« — kobilarna Turniš — 1:49. 4. »Julia« — Aleš Pavlin — 1:55. Pruga je bila dolga 1600 metrov, nagrade 5000, 2500, 1250, 750 Din.

2. Spominska dirka, proga 2100 metrov, nagrade 4000, 2000, 1000 in 600 Din. 1. »Otero« iz kobilarne Turniš 1:41. 2. »Rudi«, žrebec Janka Kocjana 1:40. 3. »Julia«, kobila Aleša Pavlina 1:41.7. 4. »Delia«, kobila kobilarne Turniš 1:46.5.

3. Dirka za veliko nagrado Dravske banovine (drugi Heat): 1. »Posilni« 1:33. 2. »Danka« 1:37.5. 3. »Finiš« 1:42. Prvi je bil sicer »Uskok«, ki pa je bil zaradi prevelikega galopa izvzržen.

4. Velika dirka Gorenjske (Handicap), najkrajša proga 2000 metrov, nagrade 2000, 1000, 500, 300 Din: Prva »Linda«, kobila Ivana Malusa 5:02, druga »Neli«, kobila Franca Kodela 5:06, tretja »Olga«, kobila Ludvika Flerina 5:07, četrta »Misko«, konj Matije Kodela 5:20. Pri tej dirki se je vozilo s štirikolesnimi vozovi.

5. Dirka za veliko nagrado Dravske banovine (tretji Heat): 1. »Uskok« 1:34. 2. »Posilni« 1:34.2. 3. »Danka« 1:39. 4. »Finiš« 1:39.5.

Končni rezultat: prvi »Uskok«, drugi »Posilni«, tretji »Danka«, četrta »Finiš«.

Poleg teh voznih dirk so se vršile še tri galopne dirke.

Mariborska nedelja

Maribor, 6. sept.

Ze precej časa sem se opaža: preko tedna napol lepo, napol muhasto. Ob nedeljah muhasto. Tudi danes na »Angelsko nedeljo« ni bilo drugače. Deževje. Spričo te okolnosti se ni moglo današnje slavje na obletnico zgodovinske izročitve novih polkovnih zastav in rojstni dan prestolonaslednika Petra izvršiti v takšnem obsegu kakor lansko leto. V stolnici je bila ob desetih slovesna pontifikalna sv. maša, ki jo je z zahvalno pesmijo »Tebe Boga hvallimo« ter pripadajočimi molitvami za prestolonaslednika Petra daroval prevzvišeni vladika lavantinski dr. Andrej Karlin ob asistenci kanonikov. Poleg množice vernikov, ki so napolnili stolnico, so bili navzeč predstavniki civilnih in vojaških oblastev z okrožnim inšpektorjem dr. Schaubachom ter mestnim poveljnikom generalom D. Pavlovičem na čelu.

In tudi veliko slavje pri Ruški koči v proslavo 30 letnice obstoja in živahnega delovanja Podravske podružnice ni moglo radi tega dobiti tistega pričakovane razmaha, ker so mnogi, ki so menili danes v množicah k Ruški koči, v rani uri, ko so vsajali, videli kočljivosti vremenske situacije, legli nazaj v posteljo.

Navzlic vsemu se je vršila planinska jubilejna slovesnost v omejenem obsegu. V središču planinskega slavja je bila sv. maša, ki jo je oskrbel ma-

riborski Aljažev klub. Tudi so se ob tej priliki v ožjem planinskem krogu naglasale velike zasluge Podravske podružnice SPD za popularizacijo planinstva ter usvarjanje novih planinskih postojank (Ruška kočja, vlna Planinka in druga gospodarska postojanja na Pohorju). Zlasti pa so se naglasale neveljavne zasluge podružničnega predsednika Davorina Lesjaka, ki skozi vseh 30 let z neumorno požrtvovalnostjo, pobudnostjo in neizčrpano planinsko vneto in gorečnostjo ter z uspešnostjo vodi podružnico. Lahko je trditi, da je Ruška podružnica ena najagilnejših v veliki družini SPD.

Popoldne se je nebo zjasnilo in velike množice ljudstva so odšle na Pobrežje, kjer se je vršil pogreb blagopokojnega višjega sodnega svetnika Stergarja. V sprevodu, ki ga je vodil frančiškanski župnik p. Valerijan Landergott, so za pokojnikovo krsto stopale množice znancev, prijateljev in sorodnikov, med njimi mnogo odličnih osebnosti, kakor okrožni inšpektor dr. Schaubach, predsednik okrožnega sodišča dr. Toplak, podpredsednik okrožnega sodišča dr. Pihler in drugi. Sedle so dolge vrste pokojnikovih častilcev, polnoštevilni uslužbeni tukašnjega okrožnega sodišča ter zastopniki vseh slojev prebivalstva. Prav v tem se je videlo, koliko simpatij in spoštovanja ter priljubljenosti je užival blagopokojni v vsem Matiboru. Naj bi spomin na pokojnega višjega sodn. svetnika Stergarja živel trajno med vsemi Mariborčani! Svetal mu spomin!

Maša zadušnica za bazoviske mučenike se bo daroval jutri v torek ob 11 v stolnici in ne v frančiškanski cerkvi. Med sveto mašo poje pevski zbor »Jadranc«.

V Pobrežju, Gozdna ulica 60, je umrla v visoki starosti 79 let Magdalena Gajšek, vdova po železničarju. Pokopani jo bodo v torek ob 15 iz mestne mrtvašnice na pobreško pokopališče. Blag ji spomin, žalujočim naše globoko sožalje!

Poskočdam je podlegel pripravnik finančne kontrole Anton Debevec, o katerem smo v petkovi številki »Slovenca« poročali, da je pri zasledovanju tihotapev na Plaču padel iz skednja v hlev in si pri tem strl hrbtnico. Po dveh dneh velikega trpljenja in borbe s smrtjo je revček podlegel smrtonosnim poškodbam. Bil je vesten v svoji službi. Blag mu spomin! — Podlegel je v bolnišnici tudi 30 letni viničarjev sin Josip Weingerl iz Spodnjega Jakobskega dola. V soboto so ga prepeljali v bolnišnico, v noči na nedeljo je izdihnil svojo blago dušo. Svetila mu večna luč!

Romunski kralj se poroči?

Belgrad, 6. septembra. Iz Bukarešte poročajo, da je bivši minister Manoilescu odpotoval v Rim, da izprosi pri italijanskem kralju za svojoje vladarja kralja Karla roko princezinje Marije, najmlajše hčerke italijanskega kralja. Princezinja Marija je stara 17. let.

Med. univ. dr. Keržan Bartol prične ordinirati na Jesenicah pri »PEKLARJU« ob kolodvoru 15. septembra

Družba „ILIRIJA“ Premog Drva Koks Dunaška cesta št. 46 Telefon: 2820

Dr. Karel Buresch, kandidat za avstrijskega zveznega predsednika.

Ce je tat raztresen

Pričujoča zgodba, ki se je pripetila v Marseillu, kaže, da niso raztreseni samo profesorji, ampak vsi tudi tatovi.

V stanovanje nekoga zdravnika je vlomil tat. Ker ni bilo nikogar doma, je imel nemoteno delo. Z največjo skrbnostjo, da ne bi kaj pozabil, je odpiral vse predale, iskal, brskal in spravil na kup. Pobrjal je vse dragocenosti, denar in sploh vse, kar gre v denar. Ves plen je nato spravil v ogromne žepce in malhe svojega razčapanega površnika. Ko pa je zapuščal stanovanje, je opazil v predsobi na obehalniku zdravnika eleganten površnik. Ni se dolgo obotavljal. Stekel je svoj površnik in ga obesil na kljuko, zdravnikovega pa je oblekel. Nato je prav tako skrivnostno izginil, kakor je bil prišel.

Ko je kmalu na to prišel zdravnik domov, se je nemalo začudil, ko je zasledil po sobah sledove nepovabljenega gosta. Še bolj se je pa začudil, ko je na obehalniku v predsobi namesto svojega elegantnega površnika zagledal razčapano cunjico. Njegovo začudenje pa je priklopelo do vrhunca, ko je preiskal žepce tujega površnika in našel v njih ves plen, ki ga je nenapovedani obisk nagrabil po predalih...

Strela udarila v zrakoplov

Iz Curiha poročajo o nesrečnem slučaju, ki se je pripetil na vojaških vajah rekrutskega oddelka švicarske armade v bližini Berna. Oddelek se je vadil z baloni. Eden izmed balonov se je dvignil 3000 metrov visoko, kjer pa je začel v nevihto. Nakrat je udarila v balon strela, ki pa obeh vojakov, ki sta bila v njem, ni poškodovala. Toda korporal Herter je v naslednjem trenutku opazil velik plamen v gornjem delu balona, znak, da se je vnel plin. Herter je takoj zapovedal svojemu spremeljalcu, naj skoči s padalom iz balona. Toda rekrut se je branil iz strahu, nakar ga je Herter s padalom vred vrget iz košare. Padalo se je odprlo in prestrašeni rekrut je srečno pristal na varnih tleh. Tudi Herterju se je skok s padalom povsem posrečil.

Orlej v zoološkem vrtu

Grška pravljica o bajeslovnem Orfeju, ki je s svojo lirno in petjem čaral živali, je doživela moderno izdajo. V newyorškem zoološkem vrtu so pred kratkim priredili živalim koncert, ki ga je izvajal 60 članski orkester. Koncert so priredili radi tega, ker so se hoteli prepričati, kakšen vpliv ima glasba na živali. In se je pripetilo tole: dva leva sta pustila svoje meso, samo da sta lahko pazljivo poslušala godbo. Volkovi in tigri so bili v nekakšni ekstazi. Ob zvokih Strausovega valčka so zverine kar zasanjarile, ko pa je orkester zaigral Chopinovo žalobno koračnico, so se čuli celo — vzdihli...

Tako vsaj poročajo ameriški listi.

Vsak drugi Kitajec je brezposeln

Rumena Kitajeka preživlja težke čase. Leto za letom jo zadevajo razne naravne katastrofe, neprestane državljanske vojne pa uničujejo še to, čemur so naravne katastrofe prizanesle. Dežela je radi tega povsem obubožana. Kitajski notranji minister je na podlagi približnih podatkov ocenil vsjo to bedo in revščino. Po tej cenitvi je na Kitajskem nič manj kakor 200 milijonov ljudi brez dela, ali z drugo besedo skoraj polovica prebivalstva. Notranje ministrstvo je vsem provincialnim vladam naročilo, naj po možnosti izdelajo tolikor mo-

Vang, viceminister kitajskega zunanega ministristva, ki je došel v Zenevo na zborovanje DN.

goče veliko načrtov, po katerih bi se ljudje zaposlili. Radi slabega finančnega položaja pa bodo ti pomožni ukrepi le malo ali pa nič zalegli. Razumljivo je, da je ogromna brezposelnost neomejeno torišče za razširjanje komunizma.

Grški nos filmske dive

Veliko razočaranje je doživela Miss Moran, mlada zvezda na hollywoodskem nebu. Bila je angažirana pri neki filmski družbi in je igrala same komične vloge. Narava jo je pa obdarila s krivim nosom, ki je bil, ne da bi ona sama vedela za to, podlaga njene karijere na filmskem platnu. Režiserji so jo angažirali baš radi njenega nosu in so ji dajali samo vloge v filmskih groteskah. Tisoč dolarjev je zaslužila na teden in njena bodočnost je v vsem sijaju ležala pred njo. Toda Mis Moran je bila ženska in kot ženska si je zaželela lepega ravnega nosu. Lepega dne se je podvrgla operaciji in čez nekaj dni je zapustila operacijsko dvorano z lepim grškim nosom. Vsa srečna se je podala v atelier, pričakujoč obdovodanje njenega klasičnega nosu. Toda tu je doživela grenko razočaranje. Režiserji so jo nekaj časa gledali, nato pa soglasno izjavili, da je njene karijere konec. Pojasnili so ji celo, da je bila angažirana le radi njenega grotesknega nosu, ki je po kino-glediščih vzbujal salve smeha. Sedanji nos pa da ni nič posebnega, ker žensk s klasičnimi grškimi nosovi je dovolj na svetu...

Poljski posl. Holowko, podpredsednik vladnega bloka, ki so ga doslej neznani ubijalci ustrelili.

Artur Fontana, predsednik mehaniznega delovnega urada, je se dan umrl v Parizu, star 71 let.

»Kaj pa mislite, da ob tako pozni uri še beračite!« je dejala gospa bosjaku, ki je ob desetih zvečer pozvonil.
»Hja, gospa, ob teh slabih časih je treba delati čez uro...«

ILUSTRACIJA ŠTEV. 9.

je pravkar izšla s sledečo zanimivo vsebino: Ljubljana vas vabi na slavnostne dni. — Gradbeni razvoj Ljubljane (Dr. Fr. Stelc). — Ljubljanski slavnostni dnevi (podžupan Evgen Jarc). — Ljubljana v jeseni (Dr. Milan Dular). — Gledališče na prostem (O. Šest). — G. A. Kos in I. Vavpotič: Ljubljanski župani. — IX. kongres PEN-kluba v Haagu. — Fran Levstik (Miran Jarc). — Dve Levstikovi pesmi. — Pariški umetniki in saloni (S. Škerl). — Spomenik kralju Petru I. — Zenitev Yussufa Khana. Roman (F. Heller). — Konec poltja. — Tabor bojevnikov na Bledu. — Mednarodne moto-dirke. — Film: Micky-miška skače po platnu. — Micky-miška (B. O.). — Zvočni film — toda ne film z dialogi (S. M. Eisenstein). — Mlekarstvo in gospodinja (Iz Krekove mešč. gospod. šole). — Modno poročilo. — Novi klubki — nova oblika. — Ameriške posbnosti. — Poroke v knežjih hišah. — Nove knjige. — Slovenci v tujini: J. M. Jug in L. Adamič. — Naslovna slika na ovitku: M. Bambič: Spomenik kralja Petra I. (akvarel). — Ilustracija se dobiva v vseh trafikah in knjigar-nah po 10 Din. — Uprava revije »Ilustracija« Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6-I.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tvrdka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Oglašujte v Slov. listu!
la PREMOG
trbovelj ski in DRVA Vam nudimo najugodnejše trgovina s kurivom
FRANC SLOVŠA
LJUBLJANA, Kolezijska ulica 19
Cene solidne, poročila točna!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, v lastni palači ob Miklošičevi in Masarikovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe.
- b) vse premično blago, mobilije, zvonove in ensko; c) poljske prideleke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje za doživljenje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in tarah.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijonov dinarjev

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd.

dobavlja

Gospodarska zveza v Ljubljani

Prvovrstno volneno pletenino prodam po nizki ceni. Verhovc Rozina, pletarna, Zidani most.

zdeljujejo se najnovejši model otroških vozičkov, razna namoventna dvokolesa, šivalni stroji in motorji. — Velika izbira. — Najnižje cene. — Ceniki franko.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z. na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo **najugodnejše**

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica palače hotela »Union«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poročilu, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Dvajset tisoč milj pod morjem

pisal
JULES VERNE.

Pojavili so se štirje matrozi, ki so zaboj prijeli in odnesli. Nato sem čul, kako so ga z vrvmi vlekli skozi srednji predor na krov. Kapitan pa mi je voščil »Lahko noč« in naglo odšel.

Podal sem se v svojo kabino in razmišljal, kaj naj bi vse to pomenilo. V kakšni zvezi sta bila nenadni pojav potapljača in z zlatom napolnjena skrinja? Kmalu sem spoznal po tresljajih in metanju ladje, da je »Nautilus« vzplul na površino. Potem sem čul korake po ploščadi. Sneli so čoln in ga spustili v vodo. Minuto potem so mornarji odveslali, nato pa je zavladal popoln mir. Dve uri pozneje sem slišal, kako se je čoln vrnil in kako so ga zopet pritrdili ob bok »Nautilusa«. Podmornica pa se je zopet potopila.

Ko sem drugega dne rano zjutraj stopil v salon, da se posvetim svojim študijam, sem začutil nenavadno vročino. Nisem mogel razumeti, odkod tako visoka temperatura, saj se nismo nahajali v tropični coni! Pod vodo pa je tudi tam taka vročina izključena. Vročina je postajala tako neznosna, da sem moral sleči svoj jopič iz bissa. Pogledal sem na manometer. Kazal je 60 čevljev globine. Ze sem hotel salon zapustiti, ko vstopi kapitan. Pogledal je termometer in dejal:

»42 stopinj!«

»To čutim, gospod kapitan, ako se bo vročina še stopnjevala, sploh ne bo več mogoče prestat.«

»Če bo postalo prehudo, se bomo enostavno oddaljili.«

»Ali je to v naši moči?«

»Vsekakor.«

Nato je odprl leče in dejal:

»Poglejte!«

Videl sem, kako je voda okoli »Nautilusa« vrela kakor v kotlu. Po vodi so pluli oblaki žveplene pare. Ko sem se z roko dotaknil šipe, sem jo moral hitro potegniti nazaj, da se ne bi opekeli.

»Kje se nahajamo?« sem vprašal.

»Pri otoku Santorin, gospod profesor,« je odgovoril kapitan, »in sicer ravno v kanalu, ki loči otok Nea Kameni od otoka Palea Kameni. Hotel sem vam nuditi čudoviti prizor podmorskega ognjenika.«

»Saj učenjaki menijo, da je tvorba teh otokov zaključena.«

»O kakšnem zaključku tvorjenja v vulkaničnih pasovih ne more biti nikoli govora,« je odvrnil kapitan Nemo; »v notranjosti zemlje ogenj deluje neprestano. Ze leta 19. po Kristusu je, kakor nam pričata Cassiodorus in Plinius, nastal novi otok, Theia, to je Božanstveni, na istem mestu, kjer sta se nedavno dvignila oba imenovana otoka iz morja. Potem se je Theia pogreznila pod vodo, da se leta 69. vnovič dvigne in potem zopet izgine. Od tistega časa do danes je podzemsko delovanje ognja res počivalo. 3. februarja 1868 pa se je dvignil med žvepleni parami iz morja zopet nov otok blizu Nea Kameni, ki so mu dali ime otok sv. Jurija. 6. februarja se je ta otok zlil z Neakamskim v enega. Sedem dni nato, 13. februarja, se je iz vode prikazal otok Afroessa, ki je pustil med seboj in Nea Kameni kanal, širok 10 metrov. Ko se je to godilo, sem bil v tem morju in sem lahko ves potek tega pojava zasledoval. Otok Afroessa, ki je bil čisto okrogel, je meril 300 čevljev v premeru in je bil 30 čevljev visok. Obstojal je iz zmesi črne steklenaste lave in živca. Kočno se

je 10. marca tik Nea Kameni dvignil iz morja še en otokovek, ki so ga krstili z Reko, in odslej tvorijo ti trije otokovi, ki so se med seboj združili, en sam otok.

»In v katerem kanalu se nahajamo sedaj?«

»Tukaj,« je odgovoril kapitan in pokazal točko na karti otočja, »vi vidite, da sem vse nove otroke vrisal.«

»Toda ta kanal se bo nekega dne napolnil?«

»Zelo verjetno, gospod Arronax, kajti od leta 1866. dalje se je nasproti luki sv. Nikolaja na Palea Kameni dvignilo iz morskega dna osem malih otokov. Iz tega sledi, da se bosta Nea Kameni in Palea v kratkem času združila v eno celoto. Kakor v Tihem Oceanu nastajajo novi deli zemlje po podmorskem delovanju koral, tako se tukaj lice zemlje izpreminja po ognjenih silah. Le pogledajte še v morje!«

Stopil sem zopet k oknu. »Nautilus« se je bil ustavil. Vročina je bila neznosna. Iz razbeljenega belega morja je bilo med tem zaradi neke železne soli nastalo naravnost rdeče morje. Kljub temu, da je bil »Nautilus« od vseh strani hermetično zaprt, sem začutil neznosen smrad žvepla in sem zagledal škrlatodorče plamene, kojih blesteči svit je popolnoma pokrila električno luč naše podmornice. Bil sem ves poten in začelo me je dušiti.

»Nemogoče je ostati delj v tem vrelem kotlu.«

»Imate prav,« je odvrnil kapitan in dal primerno povelje. »Nautilus« se je okrenil in se oddaljil od ognjišča, kateremu ni mogel kljubovati. Po preteku četrte ure smo bili na površini morja in zajemali svežo sapo.

Dne 16. februarja je »Nautilus« na višini otoka Čerigo, kjer se je bila v starem času rodila iz morske pene Venera, zapustil grški arhipelag, potem ko je obplul rt Matapan.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslovne knjižarne v Ljubljani: 28 zvezek: Savinski; IZPOD GOLICE: 30 Din. vez. 42 Din. 30 zvezek: Šerhewer: NA POLJU SLAV, 28 Din. vez. 40 Din. 31 zvezek: Coman Doyte, IZGUBLjeni SVET (The Last World), Roman (s slikami): 24 Din. vez. 32 Din. 32 zvezek: Reinhold ZACHARSKI ZVONOVI, Slavje, NA SINAJ: 30 Din. vez. 42 Din. 33 zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din. vez. 42 Din. 35 zvezek: Brackel, CIHURSKI OTROK: 28 Din. vez. 40 Din.